יסודות דרך ארץ

האדם והסביבה

מכון אהבת אמת

יסודות דרך ארץ

האדם והסביבה

ליקט, כתב וערך: ר' יעקב גלבוע

עריכה לשונית: נ. רבס

מכון אהבת אמת

יהא פרי עבודתי זה זכרון עולם
לעילוי נשמת קרוב משפחתי האהוב והחביב

הילד שמעון בן־ציון ז"ל בן יבלט"א הרב שלמה שוחט נ"י
בטוב לבו ובהארת פניו נשא חן בעיני כל רואיו.
בתפילתו הזכה היה למופת, בשנותיו
המועטות למדנו הנהגות מאלפות
בעניני בין אדם לחברו.
עלה בסערה השמימה
כ"ג אדר ב' התש"ס
ת.נ.צ.ב.ה.

חובה נעימה לנו להביע תודתנו לכל המסייעים בהוצאת חוברת זו ובמיוחד לגברת **מ. הלפר** רכזת חינוך ואיכות סביבה על היעוץ והסיוע שנתנה בנפש חפצה ובסבר בפנים יפות.
ל'**מרוה לצמא**' על שאפשרו לנו לכלול בחוברת סיפורים שהופיעו בשבועונם.

ל**ד"ר אברבוך ורעייתו** על שהרשו לנו להשתמש בכותרות מחוברותיהם שיצאו־לאור בקנדה.
ל**אילן מליסטר** ו**י. שקדי** על הסיוע.

יסודות דרך ארץ ־ האדם והסביבה
מהדורה שניה
הוצאה לאור מכון אהבת אמת רח' אבן עזרא 2 ירושלים 92424
טלפקס 02־5671812

בחוברת זו הושקע עמל וממון רב לכן לפי דין תורה ולהבדיל החוק הבי־נלאומי אסור להעתיק, לצלם, להכניס למאגרי מידע את החוברת או חלקים ממנה בלי רשות בכתב מ**מכון אהבת אמת**
© כל הזכויות שמורות כסלו תשס"ח ־ (11/2007)

המלצות שניתנו לעורך חוברות מכון אהבת אמת על חוברת יסודות דרך ארץ

הרב ישראל גנס
רח' פנים מאירות 2
קרית מטרסחרף, ירושלים 94423
טלפון 5371782

בס"ד ...אלול תש"ס.....

נעים לי להכיר ולהוקיר את פעלו של ר' יעקב גלבוע
אשר טרח ועמל להוציא לאור מטעם "מכון אהבת אמת"
ספרים המיועדים להקנות לגיל הרך ומעלה את ערך
עבודת המדות ויראת שמים, וברור שכל שקונים מדות
טובות ויראת שמים בגיל רך יותר, עדיף יותר.
גם יפה עשה שהביא מקורות נאמנים לדבריו, לקוחים
מהספרים הקדושים, לתועלת העוסקים בחינוך הטהור.

והנה עתה זכה בנוסף לכל הנ"ל לערוך חוברת בשם
"יסודות דרך ארץ". עברתי בין בתרי'ה ומצאתי
שיש בה תועלת רבה.

ולא נצרך פעלו אלא לברכה שיזכה להוסיף תת תנובתו
ולזכות את הרבים בעוד ספרים מועילים.

בהוקרה

הרב ישראל גנס ירושלים

בס"ד

ערוס שנת השמיטה, תש"ס

בס"ד. ערוס שנת השמיטה, תש"ס.
מצטרפנא בזה. ודר"א קדמה לתורה. כמאמרם ז"ל, ודבר טוב ויפה יש כאן וייש"כ.

משה הלברשטאם
חבר הבד"צ העדה החרדית
ראש ישיבת
דברי חיים-ששאקונץ
פעיה"ק ירושלים תובב"א

משה הלברשטאם פעיה"ק ירושלים.

מצטרפנא בזה. ודר"א קדמה לתורה. כמאמרם ז"ל, ודבר טוב ויפה יש כאן וייש"כ.

משה הלברשטאם פעיה"ק ת"ו

אויר

"וארד להצילו מיד מצרים ולהעלותו מן הארץ ההיא אל ארץ טובה ורחבה אל ארץ זבת וחלב ודבש" (שמות ג', ח')

רמב"ן שם:

"וטעם זבת חלב ודבש, כי שיבח תחילה את הארץ שהיא טובה, כלומר: שהאויר טוב ויפה לבני אדם וכל טוב ימצא בה ושהיא רחבה שיעמדו בה כל ישראל במרחב וחזר ושיבח אותה שהיא ארץ מקנה שיש בה מרעה טוב והמים יפים ויגדיל החלב בבהמות, כי אין הבהמות בריאות וטובות ומרבות בחלב - רק [אלא] באויר טוב ועשב רב ומים טובים"

מהי חשיבות האויר הנלמדת ממקור זה?

_____

_____

מסכת כתובות דף ק"ג עמ' ב':

"רבי [רבי יהודה הנשיא] בבית שערים הוה [היה] אלא כיון דחלש [חלה] אמטיוהו [הביאו אותו] לציפורי דמדליא ובסים אוירא [שאוירה טוב עקב גובהה]".

רש"י שם:

"דאמרינן במסכת מגילה, למה נקרא שמה ציפורי? שיושבת בראש ההר כציפור".

מה מוסיף לנו מקור זה לגבי חשיבות האויר?

קיצור שולחן ערוך סימן ל"ב כ"ה-כ"ו

"לעולם ישתדל אדם לדור במקום שהאויר זך ונקי, במקום גבוה ובבנין רחב. ואם אפשר, לא ידור בקיץ במקום פתוח לצד צפון ולא לצד מזרח, ושלא יהיה שם שום דבר מעופש. וטוב מאוד לנקות אויר הבית תדיר בריחות טובים ובעשנים מועילים

האויר הטוב לבריאות הגוף הוא שיהא ממוזג שוה. ממוצע בין הקור והחום. ולכן יזהר כל אדם שלא יחמם את ביתו הרבה הרבה בימות החורף כדרך אנשים מבלי דעת, כי ע"י רוב החמימות הרבה חלאים באים אלא יחממו באופן אשר לא ירגיש שום קרירות, ולא יחם לו ביותר".

1. נסח כללים על מה צריך לשים את הדגש בחיפוש דירה?

2. כיצד ישמור האדם על בריאותו?

3. נסח כללים לניצול האויר הזך.

שמעתי מעשה נרגש מפי הגר"א שולביץ ז"ל, [תלמידו הצעיר של רבי ישראל סלנטר זצ"ל] שהוא נסע עם מרן אור ישראל זצוק"ל לגרמניה והיו בעיר ממל ביום הכיפורים והתפללו בבית המדרש, והיו שם ב' פתחים, א' שהיו נכנסים ויוצאים בו, והשני היה פתוח לגינה ועשוי להרבות אויר בבית הכנסת. הר"א שולביץ יצא קודם תפילת מוסף וכשנכנס כבר עמדו בתפלה, ויעמוד בפתח הזה של הגינה והתחיל להתפלל. באמצע תפילתו שמע את רבו ר' ישראל לוחש לו באוזניו ויאמר לו האיך אפשר להיות גזלן ביום הכיפורים, הדלת הזאת עשויה לאויר המתפללים ואתה עמדת באמצע וגוזל מהם את האויר!... ואמר לו הגר"א שולביץ שהבין מדיבורו של ר' ישראל שהוא חייב ללכת משם אפילו באמצע התפילה וכך עשה.

לב אליהו ח"ב עמוד רי"ט

תיאור

חזרתי הביתה אחרי מסיבת פורים בהסעה של הת"ת. באוטובוס שררה צהלה ושמחה וכמה תלמידים ירו באקדחי הקפצונים ועשן מחניק התפשט באויר.

מיהרתי לפתוח חלון בגלל העשן אך יוסי מחה בתוקף ואמר "יעקב, סגור מיד את החלון קר לי". עניתי ליוסי שהעשן הוא לא בריא ולכן פתחתי את החלון ואם קר לו הוא יכול לעבור לסוף האוטובוס. יוסי לא היה מרוצה והוא טען:

"זכותי לשבת פה ואם מחניק לך, לך אתה לסוף האוטובוס". יצחק התערב ואמר: יעקב בא לפניך והוא יושב ליד החלון לכן אתה צריך לעבור אם מפריע לך הקור.

התפתח ויכוח בין הילדים ואף אחד לא ידע כיצד לנהוג. כתבו מה דעתכם?

_____

_____

מסכת כתובות דף ק"י עמ' ב'

...דאמר רבי יוסי בר חנינא מנין שישיבת כרכים קשה? שנאמר "ויברכו העם לכל האנשים המתנדבים לשבת בירושלים".

רש"י שם:

"ישיבת כרכים קשה - שהכל מתיישבים שם ודוחקים ומקרבים הבתים זו לזו ואין שם אויר, אבל בעיר [בעיירה הקטנה] יש גנות ופרדסים סמוכים לבתים ואוירן יפה".

1. מהו כרך?

_____

_____

2. באיזה מקום מגורים האויר טוב יותר ומדוע?

_____

_____

3. מדוע לדעתכם אנשים כה רבים מעדיפים לגור בירושלים אפילו שהיא כרך?

_____

_____

אויר

אויר הוא הצורך הבסיסי ביותר של האדם - בלי אוכל נוכל לחיות כמה שבועות, בלי מים- כמה ימים. בלי אויר - לא יותר מכמה דקות. האויר דרוש לנו להישרדות יומיומית. אם האויר כה חשוב לגוף האדם, סוגיית איכות האויר (או במילים אחרות- זיהום האויר) צריכה להעסיק אותנו רבות.

בכל מקום על כדור-הארץ אנו מוקפים תמיד במעטפת שקופה, בלתי נראית, של אויר. בלעדי האויר לא היינו כולנו - בני האדם, הצמחים ובעלי-החיים בכדור-הארץ - יכולים לחיות.

בכל פעם שאנו נושמים ריאותינו מתמלאות בכחצי ליטר אויר. אם כך אנו צורכים בסביבות 1200 ליטרים של אויר ליום שהם יותר מחמשה עשר קילוגרם.

האויר הוא חסר צבע, טעם וריח ואנו לא חשים בו כל עוד הוא אינו נע.

הגוף משתמש באויר לא רק לצורך נשימה אלא אף לקירור הגוף. בלוטות ההזעה שבעורו של האדם מפרישות מים אשר מתאדים באויר. פעולה זו גורמת להתקררות העור כאשר מזג האויר חם מאוד ולח.

מה יש באויר?

האוויר מכיל תערובת של שני גזים עיקריים: חמצן שמהווה 21% מהאויר והוא חיוני לנשימה ולבעירה וחנקן המהווה כ78%.

החמצן המצוי באויר, חיוני לקיומם של בני האדם ושל יצורים חיים אחרים. בתהליך הנשימה יצורים חיים מפיקים מהחמצן ומהמזון את האנרגיה הדרושה לקיומם ובעצם, בלי חמצן על פני כדור־הארץ לא היו חיים כלל.

הצמחים, כמו יצורים חיים אחרים, זקוקים לחמצן שבאויר. בשעות הלילה נושמים צמחים חמצן ואילו בשעות היום צמחים ירוקים משתמשים בפחמן דו־חמצני, המצוי באויר, כדי לייצר חומרי מזון ופולטים חמצן. (תהליך זה נקרא פוטוסינטזה)

לכן, ליערות יש תפקיד חשוב בבריאה. העצים מספקים חמצן לעולם. אם יושמדו היערות חלילה תיגרם סכנה ממשית לאטמוספרה.

מעטפת הגזים העוטפת את כדור־הארץ נקראת: אטמוספרה, והעובי שלה מגיע למאות קילומטרים מסביב לכדור־הארץ! אך האויר שאנו נושמים נמצא רק בשכבה דקה יחסית - בחלק התחתון של האטמוספרה, הקרוב לכדור־הארץ. עובי שכבת האויר הזאת הוא כ- 15 קילומטרים בלבד.

בחסדי ה' מצא האדם פתרונות אחרים להבערת אש כגון שימוש בדלק וגז כדי לשמר את היערות.

על מהותו וחשיבותו של האויר נלמד מהקטעים הבאים:

נזקי אויר ורוח

משנה:

"לא יעשה אדם גורן קבוע בתוך שלו אלא אם כן יש לו חמישים אמה לכל רוח"

רש"י: "מפני המוץ המזיק... כשהוא זורה וגם הזרעים הוא מייבש... כשהכרי גדול צריך להגביה התבואה ברחת וזורק כלפי מעלה והרוח מנשבת ודוחפת המוץ למרחוק".

גמרא:

"דאזיל אבקה ואתי בליביה ומצוי ליה". (שהולך האבק של הגורן ובא וחודר בתוך ליבו ומייבש אותו)

בבא בתרא דף כ"ד עמ' ב'

תלמוד ירושלמי בבא בתרא ב', ח':

"מרחיקין את הבורסקי [מעבד העורות] מן העיר חמשים אמה".

פירוש "שדה יהושע" שם:

"שבעיבוד העורות שמעבד פורח עפר דק".

רמב"ם הלכות שכנים פרק י' הלכה ב':

"מרחיקין גורן קבוע מן העיר חמישים אמה, כדי שלא יוליך הרוח התבן בעת שזורה ויזיק לבני העיר, וכן לא יעשה אדם גורן קבוע בתוך שלו אלא אם כן היה לו חמישים אמה לכל רוח כדי שלא יזיק התבן לנטיעת חבירו או לנירו".

רמב"ם פרק י"א הלכה א':

"מי שעשה גורן בתוך שלו...או מלאכה שיש בה אבק ועפר וכיוצא בהן צריך להרחיק כדי שלא יגיע העפר... או האבק לחבירו כדי שלא יזיקו, אפילו היתה הרוח הוא שמסייע אותו בעת שעושה מלאכתו ומוליכה את העפר או נעורת הפשתן והמוץ וכיוצא בהן ומגיעתן לחבירו הרי זה חייב להרחיק כדי שלא יגיעו ולא יזיקו".

הקטע הבא דן בהוצאת הדשן מבית המקדש :

הרמב"ם הלכות תמידין ומוספין פרק ב' הלכה ט"ו

"וכשמוציאין אותו [את הדשן] לחוץ לעיר, מניחין אותו במקום שאין הרוחות מנשבות בו בחזקה"...

1. פרטו את שני ההזקים שיש בקטעים המובאים, והסבירו בפרוט את הנזק הנגרם מהם?

_____

_____

2. כיצד על פי הרמב"ם שומרים על האדם מפני ההזקים?

_____

_____

3. האם הנזק הוא גם על הצומח או רק על האדם?

_____

_____

רמב"ם פרק א' הלכה י"א

"כל ההרחקות האמורות בפרקים של מעלה אם לא הרחיק וראה חבירו ושתק הרי זה מחל ואינו יכול לחזור ולהצריכו להרחיקו... במה דברים אמורים בשהחזיק בשאר נזקין חוץ מארבע מיני נזקין אלו [וביניהם]: האבק וכיוצא בו... שכל אחד מאלו אין לו חזקה, ואפילו שתק הניזק כמה שנים הרי זה חוזר וכופהו להרחיק".

1. הסבירו מהי חזקה?

_____

_____

2. למה באבק וכיוצא בו אין החזקה מועילה?

_____

_____

נזקי עשן

מסכת תמיד דף כ"ט עמ' א'-ב':

"כל העצים כשרים למערכה [בבית המקדש] חוץ משל גפן ושל זית... מאי טעמא? [מהו הטעם שלא השתמשו בעצי גפן וזית?] רב פפא אמר משום דקטרי".

רש"י שם:

"כלומר יש בהם קשרים, ובשביל הקשרים, אין שורפים יפה ומעלים עשן- דרך קשר להיותו כל שעה לח ואינו שורף יפה ומעלה עשן".

למה עצי גפן ועצי זית אינם כשרים למערכה?

"אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה אין חזקה לנזקין רב מרי אמר בקוטרא [בעשן]", (כלומר: גם אם עבר זמן רב למעלה משלש שנים ואין הניזוק מן העשן מוחה בפני המזיק על העשן, לא מקבל בכך המזיק דין חזקה ויכול הניזוק לאחר זמן לתבוע ממנו להפסיק את העשן). **(בבא בתרא כ"ג א')**

"נראה לר"י דדוקא בקוטרא [עשן] דכבשן שהוא גדול ומזיק ביותר- אין חזקה" (תוספות)

"שולחן ערוך" חושן משפט סימן קנ"ה סעיף ל"ז

"עשן שאמרו דוקא בעשן תדיר כגון כבשונות של נחתומין ושל יוצרים... אבל תנור שהיחיד אופה בו פת וכן כירה כיון דלא שהי קוטרא רובא דיומא (=העשן לא נמצא רוב היום) **לא תדיר הוא".**

שו"ת הרשב"א

"שלא אמרו [שבנזקי עשן אין למזיק חזקה] אלא בעשן תדיר וגדול כעשן הכבשן, אבל כעשן בעלי בתים, לא. שאילו כן, אין לך בונה בית, ולא מדליק אש תחת תבשילו, כדי שלא יצא עשנו בחוץ".

מתי אפשר לתבוע את המזיק על מטרד עשן ומתי לא? נמקו את תשובתכם.

נביא לפניכם שו"ת של רבי אברהם בן הרמב"ם

שחי לפני כ־700 שנה

ולהלן טיעוני הצדדים כפי שהובאו על ידי המחבר

ראובן טוען על שמעון ואומר לו: אני שכנך ואתה עכרת עלי את חיי בביתי מחמת שעשית בביתך בור של צבעים, ואתה מבעיר אש ומעלה עלי עשן, ואין לי חיים אתך מזה כל הימים עד שתסיר מעלי את הנזק הזה ותעקור את המצבעה כולה ותבטלה על כל האש הזאת (אשר בביתך).

כי הבית הזה לא היה ידוע כמצבעה מקודם, אלא כבית דירה כשאר הדירות כולן. והורע לי על ידי כך מכל צד , ולא אוכל לפרוס מגבת של פשתים ולא של צמר מבלי שיקלקל אותה העשן.

וכבר נכנסו אנשים המבינים בעניין זה וראו הנזק ואסורוהו עליך, אך אתה לא הרחקתו ממני, ועכשיו אין לך דרך להיות צובע בשכנותי אלא אם יותר לך זה על פי הדין".

השיב שמעון ואמר לו: הבית הזה שעשיתיו מצבעה, קניתי אני והיתה ברשותי לפני שקנית אתה את הבית ההוא ט"ו שנה, ועשיתי בו בור של צובעים, והעשן הוא מן הזמן ההוא...

התשובה:

בעשן ודוגמתו אמרו [חכמים] אין חזקה לנזקים וזה חוק ולא יעבור... ולכן תקום טענת ראובן ותביעתו משמעון שיבטל הנזק הזה... זוהי שורת הדין הנראית...

1) מה היתה טענתו העיקרית של ראובן.

2) האם טענתו של ראובן שיעוד הדירה שונה על ידי שמעון ממגורים למצבעה ולכן על שמעון לסגור את מצבעתו יש לה על מה לסמוך, בהתייחס לתשובת שמעון שהוא היה בבנין 15 שנה לפניו, הסבירו.

3) איזה טענה חשובה לא טען ראובן?

4) הסבירו את תשובתו של רבי אברהם בן הרמב"ם ש"אין חזקה בנזיקין, וזה חלק בל יעבור"?

"צריך להזהר מלגרום צער לשום
בריה ואפילו לצורך מצוה"
רבי צדוק הכהן מלובלין

היכן המדורה?

רובכם ילדים, שמחים מאד כשמתקרב ל"ג בעומר - אתם גוררים עצים, מוצאים צמיגים ישנים, מפנים את המקלטים מגרוטאות ושברי ריהוט, ומתכננים את מבנה המדורה ואת מקומה.

אבל אנחנו, ילדי משפחת אסיג, לא מצליחים להיות שותפים בתחושת השמחה. כשכל ילדי השכונה מדמיינים בחלומותיהם את מדורתם הגדולה, הרי אנו, נחום, יוסף וגילה, מקווים של"ג בעומר יעבור בשלום, ושלא נסבול בו הרבה מדי.

ביתנו השקט והנקי שוכן בפאתי מגרש ריק. העיריה טרם החליטה סופית, אם מגרש זה ייועד למבני ציבור או לגן עירוני, ובינתים - נהנים אנו לשחק במגרש רחב ידים זה במשך כל השנה. רק חיסרון אחד יש לו למגרש - ל"ג בעומר. שכן, איפה מדליקים את המדורה השכונתית? כמובן, במגרש שמול ביתנו. מאיסרו חג של פסח, כבר נערמות שם גרוטאות למכביר. בראש חודש אייר כבר ניכרת גבעה קטנה במרכז המגרש, ובליל ההדלקה - מדורה רבתי.

"איזה כיף לכם", אומרים לנו החברים, "אתם רואים יופי, מהמרפסת שלכם קל לראות את המדורה, את האש המרצדת, המעגלים הרוקדים..."

ואני נחום, מרכין ראש. "שידליקו מול המרפסת שלכם, ואז נראה אתכם חוגגים".

עוד לפני שקיעת החמה, כבר סוגרת אמא את החלונות, מגיפה את התריסים, מניחה סמרטוטים גדולים ומטליות על סורגי המרפסת, שכן, עוד שעות ספורות ויציתו את המדורה, ואז כל העשן הסמיך והצמיג בא לבקר בביתנו, ומשאיר עקבות דקות אך כהות על התקרה והקירות, וריח בלתי נעים לחלוטין ממלא את חלל הבית. ואנו נאלצים לישון בליל ל"ג בעומר בדירה אטומה ומחניקה, כשבחוץ מצהלות הילדים.

"ילדי החביבים", פנתה אמא", "ודאי זוכרים אתם, כי גאולה, השמרפטית הגרה מעבר לכביש, נישאת היום, ועלינו, עלי ועל אבא, להשתתף בשמחה. אני מבקשת ומזהירה, לכו לישון בזמן! לא לפתוח חלונות! רק בערב פסח האחרון סיידנו את הבית, ונזק עצום יהיה זה, לו יכנס העשן הצמיג הביתה".

"בסדר, אמא", קראנו נחום, יוסף וגילה כאחד.

ההורים יצאו לדרכם, ואנו הכנו לנו ארוחת ערב חגיגית. כשפנינו לחדרי השנה, ציפתה לנו הפתעה! כלי מיטה חדשים ובוהקים היו סדורים על המיטות, וקערות הנטילה כבר עמדו מלאות מים.

"איזו הפתעה!" קראה גילה

"ממש מתחשק לרוץ לישון!" קרא יוסי.

אבל אני, ליבי היה עם הילדים החוגגים למטה, ואוזני הקשיבו לקול שירתם הנמשכת זה זמן רב. "אולי רק נציץ למגרש", היססתי. גילה מחתה בי "כבר היינו למטה, רקדת ושרת, לא חייבים להישאר עד הסוף", וגילה פנתה לחדרה.

יוסי ואני החלטנו ללא מילים להתגנב אל המרפסת. פתחנו את דלת הסלון, ויצאנו ממנה אל המרפסת, כשאנו מקפידים לסוגרה היטב, לבל יכנס מן העשן ופיח הצמיגים אל הבית

"ראה שם!" קרא יוסף, "משפחת סרוסי שכחו להוריד את הכביסה מהחבל, הכל ילך לאיבוד! איך הם ינקו את הכבסים מהפיח!" צר היה לנו, אך לא יכולנו לעזור להם, כשאנו עומדים יחפים על מרפסת ביתנו.

לאחר שהתעיפנו, נכנסנו הביתה, וכנראה השארנו את דלת המרפסת פתוחה.

סמוך לחצות התעוררנו לקול רעש. אבא עמד בפתח חדרנו ונזף, "אי אפשר לסמוך עליכם?!

התבוננו מטושטשים זה בזה.

בבוקר, עם שחר, היבטנו בביתנו, טביעות רגלים שחורות

סומנו לכל אורך הבית, מהמרפסת דרך הסלון, הפרוזדור ועד לחדרנו, כשהפסיעות מכערות את חדרנו, ואף הכתימו מאוד את כלי המיטה החדשים. ובקירות ובתקרה היו כתמי פיח.

והשנה, ילדים, מה דעתכם לערוך את המדורה מול ביתכם

אתם, ולהניח לנו מהתענוג הזה, של מדורה סמוכה לבית? או שמא יש לכם פתרון שונה, טוב יותר? הרי גם על הכביסה שלכם חבל, וגם אתם לא תהנו מהריח השרוף הממלא את חדרי הבית. או מכתמי הפיח על התקרה והקירות.

סיפור זה סיפר לי נחום אסייג כשפגשתי אותו בתפילת ערבית במוצאי ל"ג בעומר.

למחרת, כאשר הגיעה שעת ההפסקה סיפרתי לחברי את אשר ארע.

התפתח דיון בשאלה כיצד יש לנהוג בשנה הבאה?

קבוצת ילדים ובראשם שמעון טענו שאומנם צר להם לשמוע שנגרם נזק וצער למשפחת אסיג אך חשוב לזכור שאין מדובר במטרד יומיומי אלא בסה"כ על ערב אחד בשנה. בערב זה הם יכולים לסגור את כל הפתחים בביתם ואז כמעט ולא יחושו במדורות. הרי למדורות יש מטרה חשובה והיא לשמוח לכב' רבי שמעון בר יוחאי.

כיוון שזהו המגרש הגדול ביותר בשכונה יש להבעיר את המדורות שם כדי לקיים את המצווה בהידור!

ילדים אחרים טענו שיש לשאול שאלת רב בנושא. הם הציעו לשאול את מנהל התלמוד תורה או את רב בית הכנסת כיצד יש לנהוג בשנה הבאה.

וקבוצה שלישית ובראשה דוד תמהה על עצם הדיון. לדעתם ברור שהציווי "ואהבת לרעך כמוך" דוחה את כל השיקולים האחרים ובשנה הבאה יש להעתיק את המדורה למקום אחר.

מי צודק לדעתכם? האם יש הגיון גם בדברי הילדים שאינכם מסכימים עם דעתם? כיתבו בפירוט.

האויר הנקי בסכנה!

השכבה הדקה הזאת של אויר, החשובה כל כך לקיומנו, נמצאת בסכנה! אנחנו, בני האדם, משפיעים על ההרכב של האויר ומשנים אותו בפעולות שונות. למשל: שריפה של חומרי דלק, הצורכת חמצן מהאויר ופולטת אליו כמויות גדולות של פחמן דו־חמצני; חומרים שונים (פיח, אפר וגזים רעילים) שמפעלי תעשייה, כלי רכב ותחנות כוח פולטים אל האויר. כל החומרים האלה מצטברים באויר ומזהמים אותו.

חלק ממה שאנחנו פולטים אל האויר, נשאר ומצטבר בו, מגיב עם חומרים אחרים או יורד בחזרה אלינו - אל כדור־הארץ. האויר שלנו, הופך ל"פח זבל" של חומרים, שאנחנו פולטים אליו. כאשר יש באויר חומרים מזיקים בכמות גדולה, הוא מזוהם. לפעמים אנחנו מבחינים שצבעו אינו צלול ושקוף ולעתים יש לו גם ריח לא נעים, והנשימה שלנו כבדה יותר. אויר מזוהם מזיק לבריאות שלנו!

התפתחות התעשיה ובתי החרושת

ההתפתחות התעשייתית שהתקבלה בתחילה כברכה, במובנים רבים, החלה להראות לאחר כמה עשרות שנים כאיום הולך וגדל לקיומה התקין של הסביבה הקרובה למגורי אדם ולקיומו של כדור הארץ כמקום למגורי אנוש.

זיהום אויר נגרם משני סוגים של מקורות: זיהום מעשה ידי אדם וזיהום שמקורו בתופעות טבע.

זיהום מעשה ידי אדם: מפעלי תעשייה, תחנות כוח, תחבורה.

צילום: אילן מליסטר

זיהום שמקורו בטבע: סופות חול, הרי געש, שריפות טבעיות ועוד.

האם אנחנו יכולים לתרום להפחתת זיהום האויר? ומה כל אחד מאתנו יכול לעשות?

הורים:

יכולים לפנות לעיריה להתריע, ואם יש להם הצעות לשיפור המצב, הם יכולים להביאם לידיעת ראש העירייה או ראש הרשות המקומית.

הורים וילדים:

נחסוך בחשמל! ייצור החשמל גורם לזיהום אויר. נזכור זאת ונשתדל לא לבזבז חשמל: יצאנו מהחדר? נכבה אחרינו את האור.שמש וחם בחוץ? נתלה את הכביסה בחוץ במקום להשתמש במייבש. נשתמש בדוד שמש ולא בדוד חשמל לחימום המים למקלחת.ועוד

לבעלי הרכב:

צריך לדאוג לתחזוקה של הרכב המשפחתי! רכב ישן, שאינו מתוחזק, פולט יותר מזהמים לאויר. להקפיד על טיפולים תקופתיים ועל החלפת שמן, לשמור על לחץ אויר מתאים בגלגלים ועוד. נסיעה במהירות קבועה, לא להאיץ ולא ליסוע מהר מדי - זה מזהם פחות ובטוח - יותר.

אחד המזהמים הגדולים והמזיקים לאדם הוא העישון, עשן הסיגריות מפריע ועלול להזיק למי שנמצא בסביבת המעשן.

מהו תהליך העישון?

עם הדלקת הסיגריה מתחיל תהליך של בעירת הטבק, וכתוצאה מכך נוצר עשן המכיל גזים ומרכיבים כימיים שונים, העיקריים ביניהם: ניקוטין, תחמוצת הפחמן, זפת, ועוד עשרות חומרים למיניהם, המשפיעים כרעלים.

עם כל שאיפה של העשן, נספגים רעלים אלו בקלות דרך דרכי הנשימה ומגיעים בסופו של דבר לרקמות ולאברים בגוף דרך מחזור הדם. רעלים אלו גורמים נזקים בדרגות שונות ברקמות ובאברים השונים.

(ד"ר א. שוסהיים מומחה למחלות פנימיות)

מהו הניקוטין שהינו החומר הפעיל בסיגריה?

"ניקוטין" הוא חומר ממכר, שמשפיע בדרך ישירה על מערכות שונות בגוף. כשהוא מרוכז הוא מהווה אחד מסוגי הרעל הפעילים ביותר לבני אדם.

הוא מכווץ את כלי הדם בכל חלקי הגוף, ובמיוחד את העורקים הכלילים שמזרימים דם לשריר הלב. הוא מעלה את סף הכאב כמו תרופה מרדימה, הוא משפיע ישירות על מערכת העצבים המרכזית ומפריע לפעילותה הרגילה, ומכווץ כלי דם.

תוך 5.7 שניות מנשיפת סיגריה, כבר ניתן למדוד כמויות גדולות של ניקוטין בדם המוח. "עיטרן" הוא ה"זפת" הנמצא בטבק הסיגריות. חומר זה מכיל מאות תרכובות רעילות. הוא נדבק לרקמות הפה, הקנה, והריאות, ופוגע בתאים שהוא בא במגע איתם.

(ד"ר אפלבאום ז"ל)

עישון במקום ציבורי

ולא עוד אלא שאנשים מעשנים במקומות ציבוריים שזה מזיק לאחרים שאינם מעשנים, כפי שהוכח בדו"ח של ד"ר קופ, שהרופא הראשי של ממשלת ארה"ב, ס. אוורט, סמך ידו עליו, והוא בא למסקנה כי 10 מליון אמריקאיים נפגעים ע"י מחלות ריאות כרוניות שלעיתים קרובות גורמות לקוצר נשימה ומביא לאישפוזם של 500,000 אנשים בבתי חולים במשך שנה.

הגרא"י. זלזניק שליט"א

במיוחד יש להזהיר את המעשנים במקומות ציבוריים, ובבתי כנסיות, ובבתי מדרשות, וגורמים נזק וצער לכל הנמצאים בקרבתם, וברוב פעמים אין שתיקתם כהודאה, אלא מחמת שהם מתביישים למחות, וישנם אנשים רגישים מאד שיכולים לחלות מחמת העישון שמזיק לגופם ולנפשם. ועבירות שבין אדם לחברו אפילו יום הכיפורים אינו מכפר. ישמע חכם ויוסיף לקח.

הגר"ע יוסף שליט"א

העישון במקום ציבורי בסיכומים של דברים, זאת תורה העולה מדברינו להלכה, כי שפיר שיש מקום לאסור העישון על פי דין תורה. וכמו כן כשמעשנים במקומות ציבוריים יכול שפיר כל אחד ואחד מהנמצאים שם שחושש מזה לפיגוע בבריאותו למחות בידי המעשנים שלא יעשנו.

הגרא"י. וולדנברג ז"ל

תיאור

היום הלכתי אחרי הלימודים בתלמוד תורה עם אבא לרופא. אחרי הביקור במרפאה אבא חזר לכולל ואותי הוא העלה לאוטובוס הנוסע לשכונתנו.

התיישבתי באוטובוס, על ידי התיישב אדם שהדליק סיגריה. העשן מאד

הפריע לי וגם פתיחת החלון לא הועילה, התלבטתי מה לעשות ותהיתי האם אני יכול לבקש ממנו להפסיק לעשן. אומנם למדתי שע"פ ההלכה מותר לי לדרוש את הפסקת העישון, אבל כיוון שאני ילד בן עשר והמעשן היה איש מבוגר שכבר נזרקה בשיערו שיבה, התלבטתי.

מה דעתכם, האם אומנם מותר לי לבקש ממנו להפסיק לעשן? אם כן, כיצד עלי לומר לו זאת בלי לפגוע בו?

_____

_____

ערב מיוחד במינו הוא ערב ל"ג בעומר, בו מבעירים מדורות לזכרו ולכבודו של התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי.

בהמשך נביא סיפורים והדרכה בנושאי מדורות, כיצד לשמור על בריאותם ורכושם של ישראל, וגם על הסביבה ואיכות האויר שאנו כה זקוקים לו.

סיפור

המדורה שלנו עמדה במרכז המגרש. "הו! זו תהיה מדורה לענין!!" צהלנו, כשאנחנו גוררים בעקבותינו גזע עץ ענק ורחב. בכוחות משותפים העמדנו חיים ואני את הגזע בתוך המדורה, ועכשיו גבהה המדורה על פני כל המדורות האחרות. בסיפוק רב הבטנו בערימת הקרשים שאספנו בעמל רב. "את זה אני מצאתי!" התפאר דוד, כשהוא מורה באצבעו על לוח עץ גדול. "וזה מהבית שלי!" התרברב שלומי, כשהוא מצביע על ארון עץ ישן. אבל העיקר שכולנו יחד העמדנו מדורה ענקית לתפארת!! ...הגיע הערב. הרגע המיוחל כבר אתנו. דוד, שהיה הגדול ביניינו, נתכבד בהדלקת המדורה. ברגשי שמחה ופחד - הצית דוד את הגפרור, כשהוא נותן לאש להיאחז בניירות ובקרשים...

"ואמרתם כה לחי רבי שמעון בר יוחאי!" פצחנו בהתלהבות. ופתאום מאי שם נשמעה קריאה:"ילדים תראו מה הבאנו!" ברגע אחד הפנו כולם את הראש, וראינו את פינחס ויואל, כשהם נושאים בידיהם שני צמיגים גדולים. "נהדר! נפלא!

מצוין!" קידמנו את השנים בקריאות עידוד. ועד מהרה ניצבו הצמיגים לידינו, מצפים שישלבו אותם בשלד המדורה.

פינחס ויואל, מוצאי השלל, רצו בכל מחיר, שהצמיגים שלהם ישכנו כבוד במרומי המדורה. "אבל" ניסה דוד להסביר, "זה מסוכן. המדורה כבר בוערת, ואין אפשרות עכשיו להוסיף משהו לגבהה". "מה הבעיה בכלל?" שאל שלומי.

"אפשר לזרוק אותם ממרחק". "חלילה, זה מסוכן ", הזהיר שוב דוד. אבל חיים, פינחס ויואל חשבו אחרת. חיים החליט להיות הגיבור. הוא תפס בידיו את שני הצמיגים, טיפס על קרשים שעמדו בסמוך למדורה.

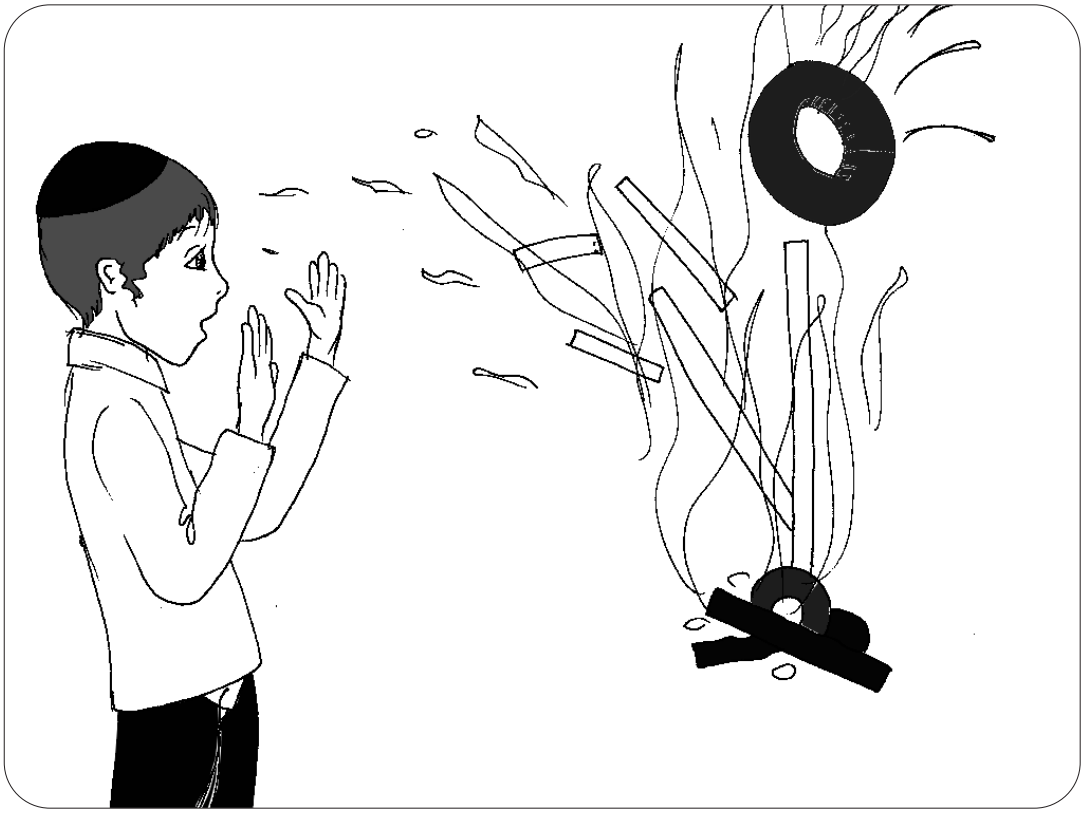

ו...הופ!! אחת ושתים התעופפו הצמיגים ונפלו בקול רעש גדול

למרכז המדורה. גיצים התעופפו...קרשים צנחו... וחיים איבד את שיווי המשקל... אויה! מה קרה?! חיים, שלא הצליח לתפוס את עצמו, נפל מלוא קומתו, ישר לתוך אש המדורה...

"...הצילו! הצילו!..." נשמעו החברים קוראים לעזרה. כולנו איבדנו את העשתונות, רק הרמנו ידים בבכיות וצעקות.

ראינו שחיים מנסה לקום אך בגדיו היו אחוזים באש... אדם מבוגר שעמד בסמוך אלינו, רץ לכיוון המדורה, הרים את חיים, וגילגלו בחול, כדי שהאש שנתפסה בבגדים תיחנק.

חיים היה בהלם. האש אט אט הירפתה וכבתה, אך חיים נזקק לטיפול רפואי. הוריו של חיים שהוזעקו למקום, לקחו אותו לבית חולים ואנחנו נותרנו ליד המדורה דוממים וכואבים. רגש השמחה שלנו נמס, וקולות האש והגיצים השתתפו בצערנו ובכו יחד איתנו...

"מסכן", לחשנו, "שד' ישלח לו רפואה שלימה". ושם, בבית החולים. שכב חיים כמעט שבועיים!! הכוויות שבגופו היו אומנם קלות יחסית, אך הטיפולים לריפואן היו ארוכים.

בשנה הבאה בעז"ה, נדע לשמור על כללי הזהירות.

ר. קופמן

תיאור

החברים של חיים הגיעו לבית החולים לבקר את חברם, האוירה בחדר הייתה עליזה והחברים עשו כל מאמץ לשמח אותו. לפתע הרצין חיים ופנה אל חבריו ואמר:

המקרה העצוב שקרה לי מצריך חשבון נפש לא רק על העבר אלא על העתיד. כיצד נמנע תקלות לא נעימות כאילו בעתיד, מה טעיתי?

1) כיתבו בפירוט מה דעתכם במה טעה חיים?

_____

_____

_____

_____

2) אחרי שפנחס אמר לחיים במה לדעתו הוא טעה הוסיף יואל ואמר בעצם אסור בכלל להבעיר צמיגים. כל הנוכחים התחילו למחות מדוע הרי בהרבה מדורות מבעירים צמיגים האם מישהו יודע למה זה מסוכן?

_____

_____

_____

_____

שתי מדורות שהיו למדורה אחת

"רוצה להצטרף למדורה שלנו?" שאל פינחס את מוישי. "איפה יש לכם מדורה?" התפלא מוישי. "עוד אין לנו," הסביר פינחס, "אבל אנחנו מתארגנים כבר. אנחנו אוספים קרשים וגלגלים, וכל מיני דברים שאפשר לשרוף, ושומרים אותם במחבוא שלנו עד ל"ג בעומר."

"רוצה להצטרף?" חזר על שאלתו. "כן! בודאי!" קרא מוישי בשמחה. מוישי עדיין ילד צעיר, קטן בשנתיים מפינחס ומחבריו, אולם כל ילדי השכונה הכירו את מוישי הזריז והפעלתן, ופינחס חשב שלמרות גילו הנמוך, יהיה מוישי לעזר רב בהכנת המדורה. ואכן, עוד באותו יום הביא מוישי ארגזים שתרם הירקן למען המדורה, ואף זרדים רבים שאסף מן החורשה הסמוכה. כל יום שחלף הגדיל את כמות הקרשים והארגזים שבמחבוא, גם גלגלי גומי שחורים ועבים לא נעדרו מן "האוצר". "מה שחסר לנו, זה עמוד גדול!" אמר יוסי, לאחר שבחן בקפדנות את כל הדברים שאספו. "למה לנו עמוד?" תמה מוישי.

עמוד גבוה שישמש כבסיס לכל המדורה, וככל שיהיה גבוה יותר, כן תהיה לנו מדורה גדולה יותר! קרא פינחס בהתלהבות. "את העמוד תוקעים היטב באדמה," הסביר יוסי, "ולאחר שהוא עומד בצורה יציבה מערימים עליו את הגלגלים ואת הקרשים והארגזים. ובזכות העמוד נערם הכל לגובה רב!"

"טוב," הסכים מוישי, "נצא לחפש עמוד". "אתם יודעים שנחמן גולדברג מארגן מדורה נוספת בשכונה שלנו?" שאל

פתאום שלומי ששתק עד עכשיו. "מה? באמת?" קפצו הילדים ממקומם. "זה לא נאה מצידו!" קרא פינחס בהתמרמרות, "זו ממש השגת גבול!".

"יש להם מחבוא משלהם" המשיך שלומי לספר בקול נרגש, "והם מתכוננים להקים את מדורתם מאחורי בית הכנסת, סמוך לחצר שבחרנו אנו להקים את מדורתנו".

"הם לא יצליחו להקים מדורה גדולה כשלנו," קבע מוישי בפסקנות. "לנו יש כל־כך הרבה קרשים וגלגלים, אני לא מאמין שהם גם הצליחו לאסוף כמות גדולה כזו."

"אבל בלי עמוד גבוה, אף אחד לא יראה שיש לנו מדורה גדולה," חזר יוסי על דבריו הקודמים. "אנחנו חייבים להשיג איזה עמוד או גזע גבוה" מיד התפזרו הילדים בכל רחבי השכונה והרחובות הסמוכים לה, לתור אחר עמוד גבוה למדורתם. שעות אחר הצהרים של אותו יום חלפו במהירות רבה, ולפנות ערב התאספו הילדים שוב במחבוא שלהם.

מאוכזבים בחנו הילדים זה את זה, אף אחד מהם לא הביא את העמוד המיוחל. "לא מצאתם?" שאל פינחס בקול חרישי. "ואתם?" שאל שלומי מיד, "גם לא מצאתם?"

"לא," השיב מוישי, "חיפשנו בכל המקומות האפשריים, לא דילגנו על פינה אחת בכל האזור כולו ולא מצאנו. עמודים גבוהים לא מתגוללים להם כך סתם ברחובות," הוסיף בעצב קל. פתאום קפץ שלומי בהתרגשות ממקומו.

"איך שכחתי?" קרא, "איך שכחתי?" "מה שכחת?" שאלו חבריו

מיד. "סמוך לבנין שלנו ניצב לו עץ גבוה, המפריע מאוד לדירי הבנין.

לאחר דיון ארוך בין השכנים, פנה ועד הבית שלנו לרב בשאלה, אם מותר לכרות את העץ, והרב פסק שמותר לכרות אותו! זהו," המשיך שלוימי קצר נשימה, "היום בבוקר כרתו אותו, ועכשיו הוא עדיין מונח לו על הקרקע בחצר שלנו. איך שכחתי זאת?!"

"העיקר שנזכרת!" אמר פינחס בשמחה, "מחר נבוא כולנו ונגרור אותו למחבוא שלנו." עוד באותו ערב שוחח שלוימי עם אביו, ולאחר שנטלו רשות מועד הבית, הפך העמוד להיות שלהם. למחרת, בשעת צהרים מוקדמת הגיעו הילדים לחצר ביתו של שלוימי. אולם, את מי רואות עיניהם? את נחמן גולדברג וחבריו מסביב לעץ!

"הי, נחמן!" קרא שלוימי וכעס מחלחל בגרונו, "העץ הזה שלנו!" "מה פתאום שלכם?" ענה נחמן בתימהון, "גם אני גר בבנין הזה, ואנחנו תפסנו אותו ראשונים!"

"אבל אנחנו קיבלנו רשות מועד הבית!" אמר שלוימי בהדגשה. "גם אנחנו יכולים לקבל רשות מועד הבית," השיב נחמן בביטחון, "זו לא בעיה." "אבל אנחנו כבר קיבלנו," התעקש שלוימי, "עוד אתמול דיבר אבי עם הרב לנדמן מועד הבית בקשר לעץ הזה."

"טוב," אמר נחמן, "אני רץ עכשיו לרב לנדמן לשאול אותו. נחמן וחבריו קמו מן הגזע שהיה מוטל על אדמת החצר ונכנסו לבנין.

"בואו מהר," קרא מוישי, "ניקח עכשיו את העץ ונגרור אותו

בזריזות למחבוא שלנו." "זה רעיון!" הסכימו הילדים. "העץ כבר שלנו מאתמול," הוסיף שלומי בהדגשה, . הילדים הרימו את הגזע בכוחות משותפים, והחלו לצעוד עמו לעבר פתח החצר. העץ היה כבד, וכל אחד מהם נאנק חרש תחת משאו. בצעדים איטיים יצאו אל הרחוב כשקרא פינחס פתאום: "הנה נחמן וחבריו רצים לקראתנו!" קרא פינחס בבהלה. הילדים התבלבלו לרגע, שכחו כי העץ מכביד משאו על כתפיהם הרכות והחלו לרוץ. באותו רגע נשמט העץ מכתפו של יוסי, מוישי התכופף כשהוא מנסה להרים את הגזע מעל ראשו, הגזע התרומם מעט, ואז נפל בכוח על ראשו של מוישי.

מוישי נפל על הקרקע, כשהעץ נשמט על גופו. פינחס היה

היחיד שלא איבד את עשתונותיו. "תפוס יחד איתי!" קרא לנחמן שהספיק להגיע למקום.

שניהם הרימו בזהירות את הגזע העץ מעל מוישי והניחוהו בצד על הקרקע. עכשיו ניגשו מיד אל מוישי. הילד שכב על האדמה חיוור כסיד ועיניו עצומות. "מוישי! מוישי!" קרא פינחס כשהוא רוכן מעליו, "כואב לך מאוד?"

הבכי חילחל בגרונו של פינחס, הייתה לו הרגשה שמשהו נורא קרה למוישי.

"אני רץ להזעיק עזרה," פלט נחמן והחל לרוץ כחץ מקשת אל עבר הבנין. כעבור עשר דקות פילחה צפירה חדה את חלל הרחוב, ומאחורי הבנין הגיחה מכונית אמבולנס. האחים שירדו מן האמבולנס נשאו את מוישי בזהירות רבה על גבי אלונקה והעלוהו אל רכבם.

הילדים עמדו מסביב שותקים ומפוחדים, נועצים עיניהם בפניו של מוישי בתקווה שיפקח את עיניו לרגע, אולם מוישי לא נע ולא זע. רק בכייה החנוק של אמו הפר את השקט המוזר שנפל על החצר, ועד מהרה התניע האמבולנס את רכבו ויצא לדרך.

בינתיים הגיעו אל חצר הבנין סקרנים למיניהם, הם הקיפו את חבריו של מוישי והמטירו עליהם שאלות למכביר:

מה קרה לילד? הוא נפגע מהעץ? איך זה קרה? אולם יוסי ושלומי , פינחס, נחמן וחבריו לא ענו דבר.

מבוישים ומבוהלים השפילו עיניהם לקרקע וכך התפזרו חרש

כל אחד לכיוון ביתו.

גם קהל הסקרנים התפזר אט אט מחוסר ענין, לא היה מי שיספק את סקרנות האנשים, והם עזבו לבסוף את המקום. רק גזע העץ הגדול נותר עזוב ומיותם על פני האדמה.

בבית החולים הוכנס מוישי מיד לחדר הניתוח. הרופאים איבחנו פגיעה קשה בראשו, והוא נזקק לעבור ניתוח מהיר ומסובך.

הוריו של מוישי ישבו בחדר ההמתנה שלפני חדרי הניתוחים, שניהם אחזו בספרי תהלים, והתפללו בקול חנוק מבלי להפסיק רגע. עיניה של האם היו אדומות ונפוחות, ואגרופו של האב היה קמוץ ורועד. הם ידעו שניהם את המצב לאמיתו:

חייו של מוישי שלהם נתונים בסכנה.

השעות חלפו בזו אחר זו, ורק בשעת ערב מאוחרת יצא אליהם סוף סוף הפרופסור הגדול שהוזעק למקום. הניתוח עבר בהצלחה, בישר להורים המודאגים.

"ברוך ה'! ברוך ה'!" פלטו שניהם בשמחה. "נקוה שהכל יהיה בסדר", אמר הפרופסור, "אתם מבינים ודאי, שתקופת ההחלמה תהיה ארוכה וקשה, אבל עם אמונה כשלכם, בודאי, תצליחו לעבור אותה".

ואכן, התקופה שהחלה עתה, לאחר הניתוח של מוישי, לא היתה קלה כלל וכלל, לא למוישי ולא למשפחתו.

בימים הראשונים סבל מוישי מכאבים חזקים, והוריו לא נטשו את מטתו אף לרגע. בביתם השאירו האב והאם ילדים

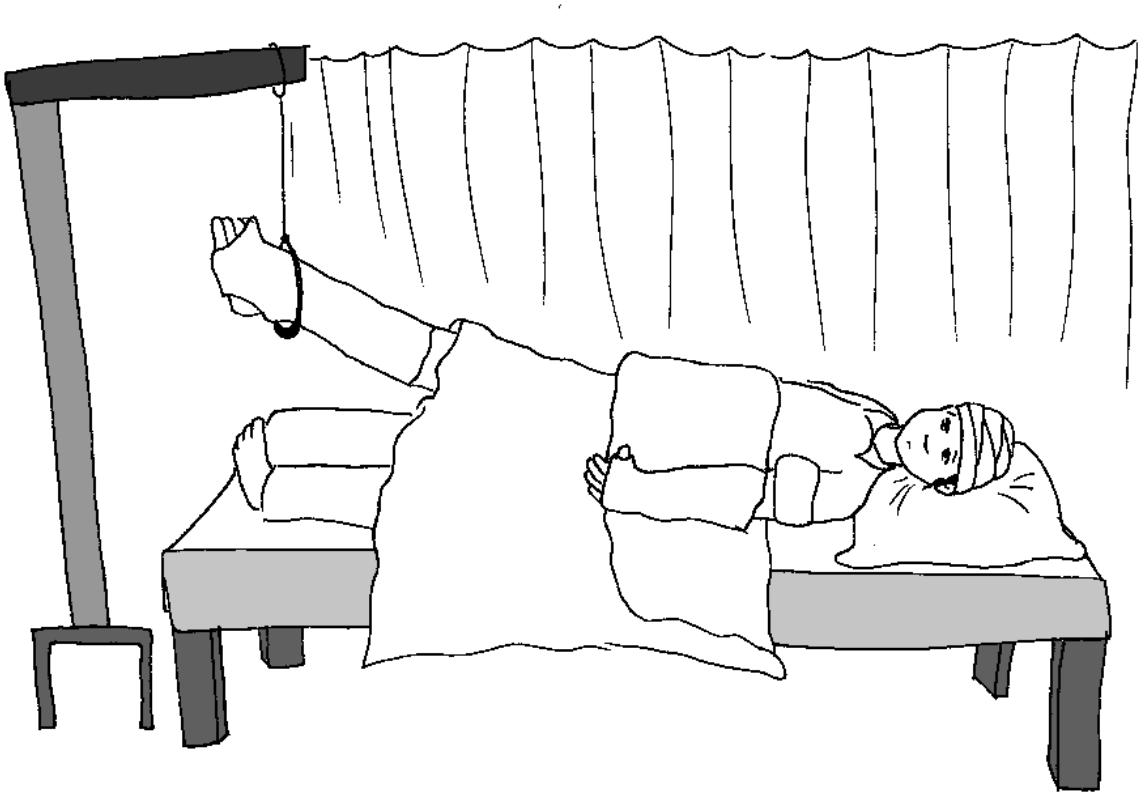

ותינוק להשגחת השכנות והדודות, ואת כל שעות היום והלילה עשו בבית החולים.

אט אט התאושש מוישי מן הניתוח, והחל להבריא, הראשונים שבאו לבקרו מבין חבריו היו פנחס ונחמן. תחילה שררה שתיקה כבדה בחדר, לבסוף אמר נחמן: "בל"ג בעומר הדלקנו מדורה אחת לכל השכונה, ואפילו שלא היית איתנו לא שכחנו אותך אף לרגע".

"אמרנו המון תהלים", פלט פנחס, "כל כך דאגנו לך".

"תודה רבה לכם", התרגש מוישי, ברור שיותר כבר לא אשתתף באיסוף קרשים ועצים למדורה, הניתוח והכאבים היו לי כבר די והותר.

אבל אתם, כשתאספו דברים בשנה הבאה, זכרו להיזהר היטב היטב! אף פעם אל תגררו דברים גדולים ומסוכנים. תחשבו על הצער והכאבים שעברו עלי, ואל תשכחו להיזהר!"

"ועוד דבר אחד אסור לנו לשכוח", הוסיף פנחס בקול רועד. חבריו הביטו בו בשאלה, והוא המשיך ואמר:

"אסור לשכוח, שימי ספירת העומר הם ימים של אבל. בימים האלו נפטרו תלמידיו של רבי עקיבא, על שלא נהגו כבוד זה בזה; ואנחנו, אנחנו הקלנו זה בכבודו של זה..." פנחס השפיל את עיניו ופניו אדמו.

"נכון", חזר מוישי על דבריו, "התפתינו להגרר לתחרות שאין לה טעם ואין לה ריח. אני כל כך שמח שלבסוף הדלקתם מדורה אחת ביחד. מי יודע, אולי בזכות המדורה הזו הצלחתי להבריא לבסוף?"

א.טוקר

תיאור

אחרי שיצאו החברים מחדרו של מוישי בבית החולים הם שוחחו על דבריו כיצד יש לנהוג בשנה הבאה. כולם הסכימו בקשר לכללי זהירות שיש לנהוג בהם מעתה אבל אז אמר שלום שהוא חולק על מוישי שטען שצריך לבטל לגמרי את התחרות. לדעתו, אומנם צריך לנהוג כבוד לחברים אבל אין סתירה בין כבוד לבין תחרות כאשר התחרות נעשית בצורה בריאה ובלי הגזמה.

"בעצם" טען שלום "גם המשחקים שאנו משחקים הם סוג של תחרות. אנו מתחרים במשחק הכדורגל ואפילו במשחק כמו מונופול!"

חשבו האם כל תחרות היא שלילית? איזה סוג של תחרות היא חיובית?

שלום וחבריו מעונינים להמשיך להתחרות בל"ג בעומר. האם לדעתכם אפשר להפוך תחרות בין שתי מדורות לתחרות חיובית?

נסחו כללים לילדים שישמרו שהתחרות לא תצא משליטה כפי שקרה בסיפור שקראנו.

יחד עם התועלת הגדולה של האש, היתה היא תמיד אימתו של האדם. היא היתה מכלה יערות, ומתפשטת בבתי עץ על כל אשר בתוכן.

האדם, שהבורא ברא בו סקרנות טבעית, כדי להביא לעצמו תועלת בממצאים שימצא, ניסה תמיד להבין מה גורם לאש לאהוב דוקא את חברת היער.

אז הוא החל להבין כי יש מושג של: חומרים הגורמים לבערה. אחד מן החומרים הללו, הוא העץ. חומר דלק - הוא דבר המאפשר לאש להחזיק מעמד ולא לדעוך.

לא מספיק להצית אש, צריך גם לשמור עליה. וכך הדבר גם באש של התלהבות. לא מספיק להתלהב, מהר מאוד מתרגלים ונעשים אדישים גם לתפילה, למצוה ולכל דבר קדוש. חשוב מאוד, וזה בהחלט קשה, לשמור על האש שלא תדעך.

אם לא נקום כל בוקר ונקרא מול האש הגדולה של השמש "מה רבו מעשיך ה'" ונקיים בהתלהבות גם את ואהבת לרעך כמוך וגם את "חביב אדם שנברא בצלם" ו"הלכת בדרכיו" ההתלהבות תכבה בדיוק כמו גפרור קטן שנכבה מיד כשנגמרת פיסת העץ.

וכך בטרם דועכת האש של מדורת ל"ג בעומר, הביטו בגיצים ובשלהבות, אלו המתפשטים ברצות ה', או נכבים במאמרו. "מי באש"!" מי יכלה בו, מה יכלה בו. מי ישתמש בו, מה יוצר ממנו, הכל כבר נקבע בראשית שנה - בראש השנה יכתבון, וביום צום כיפורים יחתמון.

אש נצתת ואש נכבית - ואתה הוא מלך חי וקיים. (עפ"י מרווה לצמא)

ונשמרתם לנפשותיכם

כיצד מקימים מדורה

כבר בהכנת המדורה־בעת איסוף הקרשים נשים לב לכמה ענינים. ראשית, אין לאסוף קרשים עם מסמרים או עצמים בולטים שעלולים להפצע מהם. אין להכנס לשדות עזובים מחשש לנחשים, וכיום,שהמצב הביטחוני מעורער כל כך, אין להתרחק בכלל מן הבית יותר מידי, ובודאי לא להגיע למקומות עזובים ובלתי מוכרים. אין להיכנס לאתרי בניה מחשש לנפילות, לחבורות ולחתכים.

חשוב למקם את המדורה בשטח נקי מקוצים ומעשבים ולתחום את המדורה באבנים כדי למנוע מן הילדים להתקרב אל האש, וכדי שזו לא תתפשט יותר מדי. יש לוודא שהמרחק מן המדורה השכנה גדול מספיק, כדי שלא תהפוכנה שתי המדורות ללהבת אש אחת מאיימת.

כאשר מקימים את המדורה, טוב שיהיה אדם מבוגר בשטח. אדם מבוגר יוכל לסייע לילדים לבחור את המקום המתאים למדורה ולהכינו היטב.

את הקרשים למדורה אסור להעמיד לגובה רב מדי, מפני שהם עלולים ליפול בעת שהם מתלקחים ולגרום לפגיעות חס וחלילה לעומדים מסביב.

יש להורות לילדים ולכל המשתתפים במדורה לנעול נעליים גבוהות וללבוש מכנסיים ארוכים וחולצה בעלת שרוול ארוך. מן

המדורה עפים גיצים וגחלים, ואלה עלולים לגרום כוויות. גם חרקים שונים הנמשכים לאורה ולחומה של המדורה עלולים לעקוץ, וכיסוי הגוף בבגדים ארוכים ישמש הגנה.

לפני הדלקת המדורה יש לוודא שיש בקרבת המדורה שני דליי מים למקרה שהאש מתפשטת יותר מדי, ושיהיה בשטח תיק עזרה ראשונה וטלפון שממנו אפשר יהיה להתקשר למכבי אש או לאמבולנס בעת הצורך.

כיצד מדליקים בצורה בטוחה?

הדלקת המדורה תעשה רק על ידי אדם מבוגר בעזרת מקל

שאורכו לפחות שני מטרים, ושבקצהו סחבה או חומר דליק אחר.

מומלץ להדליק את האש על ידי טבליות מיוחדות או חומר אחר שהכמות שבו מדודה כדי למנוע התלקחות העלולה להתרחש בחומר הדלקה נוזלי. בסוף ההדלקה אסור להשאיר את חומרי ההדלקה בשטח ויש להרחיקם מהשג ידם של הילדים. בכלל, אסור להתיז דלק כמו: בנזין וסולר או כל חומר דליק אחר על האש הבוערת.

פעולה כזאת היא מסוכנת מאד ועלולה לגרום להתלקחות. אסור לזרוק למדורה מיכל תרסיס, וכל חפץ מתפוצץ אחר, חומרי דלק או חומרי פלסטיק ובקבוקים.

אם רוצים להוסיף עצים וקרשים כדי ללבות את המדורה יש לעשות זאת בזהירות רבה, ורק על ידי אדם מבוגר.

לא מתקרבים!

אסור להתקרב יותר מדי אל האש. קרבת יתר עלולה לגרום התלקחות בגדים ושערות חס וחלילה. המרחק המנימלי מן האש יהיה לא פחות משני מטרים. אסור לדלג מעל מדורה כדי לא להתקרב מדי אל האש ולמנוע סכנת נפילה לתוכה. אסור לישון בשקי שינה סמוך למדורה מחשש למלכודת אש.

אם חס וחלילה אחזה אש בבגדים, אסור לרוץ. צריך לעצור, לשכב על הקרקע ולהתגלגל כמה פעמים. במקרה של כוויה יש לשפוך מי ברז ולהעביר את הנפגע לטיפול רפואי.

לעתים יושבים מסביב למדורה, וגם כאן יש להזהר מאד. עדיף לשבת לצד המדורה ולא סביבה. גם הטיפול בתפוחי האדמה

יעשה על ידי מבוגר. רצוי להשחיל את תפוחי האדמה על חוט תיל. הכנסתם לאש והוצאתם ממנה תעשה על ידי מבוגר. לפני שמגישים את תפוחי האדמה או הבצלים לילדים, יש לבדוק שהם אינם חמים מדי וטובים לאכילה. תפוחי אדמה חמים מדי המוגשים לפה עלולים לגרום כוויה קשה בפה ובידיים. ולסיום, יש לכבות היטב, בצורה מושלמת, את המדורה. יש לפזר עליה חול או לשפוך מים על הגחלים. גם כיבוי המדורה יעשה בפיקוחו של אדם מבוגר.

לכבות את האש!

כאשר עוזבים את מקום המדורה, יש לוודא שהאש כבתה לגמרי ולא נותרו גחלים בוערות. לעולם אין לכבות אש בשמיכה, אלא רק בצורה שפרטנו.

אם מדורה נראית גדולה מדי, סמוכה לבתי מגורים, מתקשים להשתלט עליה ולכבותה, מתקרבת לחורשת עצים וכו', יש להתקשר למכבי האש ולבקש את עזרתם. מספר הטלפון של מכבי האש הוא 102. (ש. פדר)

(פורסם במרווה לצמא)

תהליך השריפה

בתהליך השריפה נפלטים לאוויר ריכוזים גבוהים של חלקיקים נשימים המסוכנים לבריאות האדם, כמויות גדולות של פחמן דו חמצני, הגורם להתחממות כדור הארץ.

כמו כן בעירה של פלסטיק, ניילון וצבעים, גורמת לפליטת

מזהמים מסוכנים ומסרטנים

* אסור להשליך למדורה בקבוקי פלסטיק. פחיות משקה. שקיות ניילון. כוסות, צלחות וסכו"ם חד פעמי מפלסטיק וכלים מקלקר שריפתם של חומרים אלה גורמת לפליטה של חומרים מסרטנים ובנוסף מלווה בריחות רעים.

* אין לזרוק למדורה ברזלים, זכוכיות ואבנים. אבנים עלולים להתפוצץ מחומה של האש, שבריהן יעופו בכוח רב ויהוו סכנה ממשית לעומדים בדרכן.

* מומלץ לא לשבת קרוב מאוד למדורה ולא בכיוון העשן, כדי להימנע משאיפה של מזהמים.

תיאור

היום ערב פסח, קמתי מוקדם בבוקר ואחרי שהתפללתי אכלתי את סעודת החמץ האחרונה. לאחר מכן הלכתי עם אבא לשרוף את החמץ. אבא הביא שקית מלאה חמץ ואנו זרקנו את החמץ למדורה.

האש כילתה את החמץ במהירות ,אבא ביטל את החמץ ואני נשארתי ליד המדורה עם חיים ויוסי. אחרי כמה דקות הגיעו שכננו רבי יוסף אלמליח עם שקית ניילון גדולה ובתוכה שקיות קטנות ובהן מיני חמץ שונים .

ר' יוסף החל לזרוק למדורה את החמץ בלי להוציא אותו משקיות הניילון.. הבטתי בחרדה בשקיות הנשרפות כיוון שלמדנו שבעת ששקיות ניילון נשרפות משתחררים לאוויר רעלים המזיקים לבריאות.

התלבטתי האם לפנות לרבי אלמליח בבקשה להוציא את החמץ מן השקיות ורק אותו לזרוק למדורה כי הרי יתכן שהוא יראה בכך חוצפה שילד בן עשר מוצא לנכון להעיר לו.

מאידך האם בגלל ו"אהבת לרעך כמוך" מחובתי לומר לו זאת.

כתבו מה דעתכם ומה הקשר בין "ואהבת לרעך כמוך" לעניין השקיות הנשרפות?